

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o elektronické identifikaci a důvěryhodných službách pro elektronické transakce na vnitřním trhu

COM(2012) 238 final

(2012/C 351/16)

Zpravodaj: **pan McDONOGH**

Dne 15. června 2012 se Rada Evropské unie a dne 25. června 2012 Evropský parlament, v souladu s články 114 a 304 Smlouvy o fungování Evropské unie, rozhodly konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci

návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o elektronické identifikaci a důvěryhodných službách pro elektronické transakce na vnitřním trhu

COM(2012) 238 final.

Specializovaná sekce Doprava, energetika, infrastruktura a informační společnost, kterou Výbor pověřil přípravou podkladů na toto téma, přijala stanovisko dne 6. září 2012.

Na 483. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 18. a 19. září 2012 (jednání dne 18. září 2012), přijal Evropský hospodářský a sociální výbor následující stanovisko 144 hlasy pro, 1 hlas byl proti a 8 členů se zdrželo hlasování.

1. Závěry a doporučení

1.1 Výbor vítá návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o elektronické identifikaci a důvěryhodných službách pro elektronické transakce na vnitřním trhu, jež předložila Komise a jehož účelem je posílit jednotný trh v EU zvýšením důvěry v bezpečné a bezproblémové elektronické transakce a pohodlí při jejich používání.

1.2 Výbor důrazně podporuje pokrok jednotného trhu a věří, že nařízení zvýší efektivnost veřejných a soukromých internetových služeb, elektronického podnikání a elektronického obchodu v EU, z čehož budou mít prospěch občané EU, kteří pracují nebo studují v jiném členském státě EU, a malé a střední podniky při rozvoji svého přeshraničního obchodování.

1.3 Výbor vítá technologicky neutrální přístup otevřený inovacím, který je navržen v tomto nařízení.

1.4 Výbor se však domnívá, že Komise měla v tomto nařízení zajít dále a navrhnout vytvoření *de facto a de iure* evropské elektronické identifikace pro blíže určený soubor služeb.

1.5 EHSV doporučuje Komisi, aby nyní zvážila, jak by bylo možné zavést normovaný elektronický průkaz totožnosti EU, o který by mohli dobrovolně požádat všichni občané. Přitom je však třeba zohlednit, že regulace identity je v pravomoci jednotlivých států, a respektovat zásady subsidiarity a proporcionality. Evropský systém elektronické identifikace, jenž by byl dostupný pro všechny občany, by napomohl vytvoření skutečně jednotného trhu se zbožím a službami, který by nabídl značné společenské výhody a výhody v oblasti služeb, včetně vyššího

stupně ochrany před podvodem, lepšího prostředí důvěry mezi hospodářskými subjekty, nižších nákladů na poskytování služeb a vyšší kvality služeb a ochrany poskytované občanům.

1.6 Výbor doporučuje Komisi, aby vypracovala normu pro elektronickou identifikaci EU obdobnou s normami, které vytváří Evropský výbor pro normalizaci (CEN). Tato norma by definovala parametry elektronické identifikace Evropské unie: stanovila by cíl harmonizace různých vnitrostátních systémů elektronické identifikace a definovala šablonu pro veškeré nové systémy elektronické identifikace zaváděné tam, kde v současnosti neexistují.

1.7 EHSV doporučuje Komisi, aby zvážila možnost zahájit zavádění elektronické identifikace EU vytvořením základního systému, který poskytne elektronickou identifikaci ověřenou EU pro omezený soubor elektronických transakcí, které na internetu provádějí spotřebitelé. Tato elektronická identifikace EU by byla na bázi dobrovolnosti dostupná pro všechny občany.

1.8 Jelikož v současnosti neexistují v žádném z 27 členských států dobře rozvinuté systémy elektronické identifikace pro podniky (právnícké osoby), doporučuje Výbor Komisi, aby – při respektování zásad subsidiarity a proporcionality – podpořila důvody pro včasné zavedení dobrovolného evropského systému elektronické identifikace pro právnícké osoby, který by zahrnoval blíže vymezený soubor parametrů pro všechny podniky v EU.

1.9 Výbor vítá ustanovení navrženého nařízení, která se týkají ověřování webových stránek. Výbor se domnívá, že

včasné provedení těchto ustanovení by usnadnilo rozvoj prostředí vysoké důvěry mezi spotřebiteli a podniky, které je tak životně důležité pro jednotný digitální trh.

1.10 Výbor znovu vyzývá Komisi, aby předložila návrhy na zavedení evropské značky důvěry pro podniky. Jak již bylo uvedeno v předchozích stanoviscích EHSV, evropská značka důvěry by značně zvýšila důvěru spotřebitelů v přeshraniční internetový obchod.

1.11 EHSV je potěšen, že se v navrženém nařízení zohledňuje řada jeho stanovisek žádajících o přeshraniční harmonizaci elektronické identifikace, elektronických podpisů a důvěryhodných služeb a také jeho obavy o dodržování občanských práv týkajících se soukromí a bezpečnosti při používání internetu⁽¹⁾. Výbor rovněž vítá, že návrh nařízení obsahuje ustanovení, podle něhož členské státy převezmou právní odpovědnost za své připojené systémy.

1.12 Výbor zaznamenává, že se v nařízení zohledňuje technická normalizace a práce na rozvoji projektu STORK⁽²⁾, jejichž smyslem je založit evropskou platformu interoperabilních elektronických průkazů totožnosti a pomocí praktického systému vytvořit vnitřní trh pro elektronické podpisy a související důvěryhodné přeshraniční internetové služby. Výbor doporučuje Komisi, aby tyto významné snahy ulehčila a poskytla jakoukoli potřebnou podporu na urychlení činnosti.

1.13 EHSV doporučuje, aby provedení navrženého nařízení provázela informační kampaň, v níž bude občanům vysvětleno, jak budou opatření týkající se přeshraničního používání elektronických průkazů totožnosti a elektronických podpisů fungovat v praxi, a v níž budou ubezpečeni v případě obav o soukromí a bezpečnost.

1.14 Výbor zdůrazňuje, že vzhledem k neustálému vývoji digitální společnosti a stále rostoucímu poskytování zásadně důležitých veřejných služeb na internetu by Komise měla i nadále cíleně podporovat strategie zaměřené na urychlení digitálního začleňování v Unii.

1.15 EHSV žádá Komisi, aby znovu prošetřila případy, kdy se v nařízení zavádí použití aktů v přenesené pravomoci, a oznámila mu, proč je k provedení daných článků zapotřebí této pravomoci.

2. Souvislosti

2.1 Směrnice o elektronických podpisech je v platnosti již 12 let. Tato směrnice má určité nedostatky, které jsou

překážkou přeshraničních elektronických podpisů, jako např. to, že neukládá povinnost vnitrostátního dohledu nad poskytovateli služeb, a nepokrývá řadu nových technologií.

2.2 Ve všech členských státech EU existuje právní rámec pro elektronické podpisy. Tyto rámce se však liší, v důsledku čehož je prakticky nemožné provádět přeshraniční elektronické transakce. To stejné platí pro služby, jako jsou časová razítka, elektronické značky, elektronické doručování a ověřování webových stránek, v nichž chybí interoperabilita na evropské úrovni. Toto nařízení proto navrhuje společná pravidla a postupy pro tyto služby.

2.3 Návrh nařízení obsahuje tři hlavní prvky:

- i. Modernizuje právní rámec pro elektronické podpisy nahrazením stávající směrnice o elektronických podpisech. Umožňuje například „podpis“ pomocí mobilního telefonu, požaduje vyšší odpovědnost za bezpečnost a stanovuje jasná, přísnější pravidla pro dohled nad elektronickými podpisy a souvisejícími službami.
- ii. Požaduje vzájemné uznávání mezi různými vnitrostátními systémy elektronické identifikace (odlišné od harmonizace a centralizace), a tím rozšiřuje možnosti (příležitosti) stávajícího prostředku elektronické identifikace, jelikož umožňuje jeho fungování napříč hranicemi EU.
- iii. Jiné důvěryhodné služby jsou do nařízení zahrnuty poprvé, což znamená, že pro poskytovatele služeb souvisejících s elektronickými značkami, časovými razítky, elektronickými dokumenty, elektronickým doručováním a ověřováním webových stránek bude existovat jasný právní rámec a bude jim zajištěna větší ochrana prostřednictvím orgánů dohledu.

2.4 Navrženým nařízením se nebude:

- ukládat členským státům EU povinnost zavádět (či jednotlivcům opatřit si) vnitrostátní průkazy totožnosti, elektronické průkazy totožnosti nebo jiná řešení v oblasti elektronické identifikace;
- zavádět evropský elektronický průkaz totožnosti ani žádná evropská databáze;
- umožňovat sdílení osobních informací s jinými stranami ani toto sdílení požadovat.

2.5 Mezi služby, které budou mít z vyššího používání elektronické identifikace největší prospěch, patří výběr daní prostřednictvím internetu, vzdělávací kurzy a další sociální služby, elektronické zadávání zakázek a elektronické zdravotnictví.

(1) Úř. věst. C 97, 28.4.2007, s. 27–32.

(2) www.eid-stork.eu/.

2.6 Komise a členské státy EU dokázaly prostřednictvím projektů STORK, do nichž se zapojilo 17 členských států rozvíjejících systémy interoperability, že přeshraniční vzájemné uznávání elektronické identifikace funguje.

2.7 Návrh nařízení je posledním z 12 klíčových opatření navržených v Aktu o jednotném trhu ⁽³⁾ a také jedním z návrhů zdůrazněných v akčním plánu pro elektronickou veřejnou správu 2011–2015 ⁽⁴⁾, Plánu stability a růstu EU ⁽⁵⁾ a Digitální agendě pro Evropu ⁽⁶⁾.

3. Obecné připomínky

3.1 Vytvoření plně integrovaného jednotného digitálního trhu je zásadně důležité pro realizaci Digitální agendy pro Evropu, blahobyt evropských občanů a úspěch podniků v EU, zejména 21 milionů malých a středních podniků. 13 milionů občanů v současnosti pracuje v jiném členském státu EU a 150 milionů občanů nakupuje na internetu. Pouze 20 % lidí nakupujících na internetu v EU však nakupuje zboží a služby z jiného státu EU. Vytvoření harmonizované a interoperabilní celounijní elektronické identifikace, elektronického podpisu a důvěryhodných služeb (včetně ověřování webových stránek, časových razítek a elektronických značek) má kritický význam pro pokrok jednotného digitálního trhu.

3.2 Velmi důležité je podporovat rozvoj elektronického zadávání veřejných zakázek, aby se zvýšila účinnost, transparentnost a hospodářská soutěž. Zavádění elektronického zadávání veřejných zakázek je v současnosti pomalé – pouze v 5 % případů zadávání zakázek v EU je možné elektronické zpracování.

3.3 Je politováníhodné, že vzhledem k neexistenci evropského systému elektronických průkazů totožnosti vznikla řada odlišných vnitrostátních systémů. EHSV uznává, že účelem podpory vytvoření plně integrovaného jednotného digitálního trhu do roku 2015 ⁽⁷⁾, již Komise navrhla v tomto návrhu nařízení, je vzájemné právní uznávání různých oznámených vnitrostátních systémů elektronické identifikace a dosažení konkrétní technické interoperability všech oznámených systémů.

3.4 Výbor poukazuje na evoluční přístup, který Komise zaujala k tvorbě tohoto nařízení, které vychází ze směrnice o elektronických podpisech ⁽⁸⁾ a zaručí jednotlivcům a podnikům, aby mohli používat své vlastní vnitrostátní systémy elektronické identifikace pro přístup k veřejným službám v jiných členských státech EU, v nichž jsou systémy elektronické identifikace k dispozici.

3.5 Výbor se však domnívá, že EU potřebuje normovaný evropský systém elektronické identifikace pro všechny občany

a podniky, a lituje, že se nařízení nepokouší pokročit v rozvoji společné evropské elektronické identifikace. Všechny členské státy budou sice muset v souladu s tímto nařízením akceptovat všechny vnitrostátní systémy elektronické identifikace, které podle něho byly oznámené, budou se však moci rozhodnout, zda své vnitrostátní systémy oznámí. Nařízení rovněž respektuje preference členských států, v nichž vnitrostátní systémy elektronické identifikace neexistují.

3.6 Ačkoliv navržené nařízení respektuje státní suverenitu a neukládá všem občanům EU povinnost mít elektronický průkaz totožnosti, měly by se zvážit přínosy, které by měl všeobecný evropský systém elektronické identifikace. Občané bez elektronického průkazu totožnosti se časem budou cítit znevýhodněni. Aby měli všichni občané rovné příležitosti, bude třeba, aby měli elektronický průkaz totožnosti, který bude použitelný napříč všemi hranicemi v EU.

3.7 Zavádění systémů interoperability v EU je zásadně důležité pro úspěšné provádění bezproblémových elektronických transakcí podmíněných elektronickou identifikací a poskytováním důvěryhodných služeb. Zbývá ještě mnoho práce na vytvoření řádné evropské platformy pro interoperabilitu elektronické identifikace.

3.8 Měl by existovat celoevropský informační program, pomocí něhož by bylo lidem poskytnuto poradenství ohledně používání elektronické identifikace, elektronických podpisů a důvěryhodných služeb, aby byli schopni chránit na internetu svoje soukromí a bezpečnost. Měla by být uskutečněna osvětová a informační kampaň, jejíž prostřednictvím by se komunikovalo s občany s různou úrovní potřeby informací a chápání digitálních technologií.

3.9 Mnoho lidí se při provádění obchodních transakcí prostřednictvím digitálních služeb obává o své soukromí a bezpečnost. Jejich obavy se ještě násobí, když nerozumí technologiím, jež se používají k poskytování těchto služeb. Zbytečně se pak bojí a odmítají tyto služby využívat. Veřejné orgány a členské státy by měly vyvinout větší úsilí o vysvětlení toho, jak jsou soukromí a bezpečnost jednotlivců při používání oznámených technologií elektronické identifikace a elektronických podpisů chráněny. EHSV v této souvislosti poznamenává, že navržený systém důvěryhodných služeb byl vytvořen tak, aby zbytečně nedocházelo ke zveřejnění nebo výměně údajů a předešlo se centralizaci informací.

3.10 Výbor v předchozích stanoviscích vyzval Komisi, aby předložila návrhy na provedení systému uznávání EU – evropské značky důvěry pro podniky provozující činnost na internetu. Evropská značka důvěry by poskytla záruku, že podniky plně odpovídají evropským právním předpisům a že budou chráněna práva spotřebitelů. Takový systém by zvýšil důvěru spotřebitelů v internetový obchod.

3.11 Výbor poukazuje na to, že s rostoucím digitálním propojením Evropy, tj. používáním elektronické identifikace a důvěryhodných služeb, je podstatné, aby měli všichni občané přístup k technologiím a dovednostem, díky nimž budou moci

⁽³⁾ COM(2011) 206 final.

⁽⁴⁾ COM(2010) 743 final.

⁽⁵⁾ COM(2011) 669 final.

⁽⁶⁾ COM(2010) 245 final.

⁽⁷⁾ EUCO 2/1/11 a EUCO 52/1/11.

⁽⁸⁾ Směrnice 1999/93/ES.

stejným dílem pocítit výhody digitální revoluce. Digitální začlenění je pro EU stále velkým úkolem, jelikož čtvrtina jejího obyvatelstva nikdy nepoužila internet. Hlavními výzvami jsou i nadále věk, pohlaví a vzdělání.

4. Konkrétní připomínky

4.1 EHSV doporučuje Komisi, aby zvažila, jak by bylo možné zavést elektronický průkaz totožnosti EU pro všechny občany za současného respektování zásady subsidiarity. Bylo by to možná proveditelné pomocí standardního souboru parametrů, který by mohl být zahrnut do jakéhokoliv vnitrostátního systému elektronické identifikace, čímž by se přiznal status elektronické identifikace EU, a zavedením elektronické identifikace pro blíže určený soubor služeb, již by ověřila EU. Občané by tak mohli dobrovolně požádat o elektronický průkaz totožnosti EU, který by používali v případě, že neexistuje žádný vnitrostátní systém.

4.2 Výbor by uvítal, kdyby Komise zvažila zavedení elektronické identifikace EU vytvořením základního systému, který poskytne omezenou elektronickou identifikaci ověřenou EU pro elektronické transakce, které na internetu provádějí spotřebitelé. Ověřování této evropské elektronické identifikace by mohlo být řízeno centrálně orgánem, na který by dohlížela EU a který by spotřebitelům a obchodníkům zaručil vysoký stupeň důvěry a bezpečnosti, jaký požadují.

4.3 Jelikož v současnosti neexistují v žádném z 27 členských států dobře rozvinuté systémy elektronické identifikace pro podniky (právníké osoby), doporučuje Výbor Komisi, aby se nyní chopila příležitosti a podpořila včasné zavedení evropského systému elektronické identifikace pro právníké osoby. Podoba tohoto systému by měla samozřejmě respektovat zásady subsidiarity a proporcionality. Pokud bude EU jednat nyní, vyhnula by se problémům s harmonizací způsobeným velkým počtem odlišných vnitrostátních systémů elektronické identifikace občanů, které vznikly z důvodu neexistence univerzálního evropského elektronického průkazu totožnosti. Zavedení evropského systému elektronické identifikace pro právníké osoby by mělo navíc okamžitý komerční přínos pro rozšiřující se přeshraniční obchodování 21 milionů evropských malých a středních podniků.

4.4 Výbor konstatuje, že v 16 ze 42 článků návrhu nařízení je Komise zmocněna k přijímání aktů v přenesené pravomoci⁽⁹⁾. EHSV sice chápe, že akty v přenesené pravomoci jsou zapotřebí pro usnadnění provádění některých technických aspektů nařízení a dávají Komisi v tomto směru flexibilitu, je však znepokojen tak rozsáhlým využíváním této pravomoci. EHSV se obává, že ochranná opatření týkající se využívání aktů v přenesené pravomoci⁽¹⁰⁾ nemusí být postačující, aby Rada a Evropský parlament měly skutečnou kontrolu nad využíváním těchto pravomocí ze strany Komise. To ovlivní právní jistotu tohoto předpisu.

V Bruselu dne 18. září 2012.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Staffan NILSSON

⁽⁹⁾ Článek 290 Smlouvy o fungování Evropské unie.

⁽¹⁰⁾ Ochranná opatření podle článku 290 Lisabonské smlouvy a podle společné dohody mezi Evropským parlamentem, Radou a Komisí o fungování článku 290 SFEU.